

Nieuwsbrief mei 2022

Op donderdag 9 juni zal Marco Bakker een lezing verzorgen. De lezing wordt gehouden in het ARTO-theater, Het Klooster 5 in Schoonhoven. Vanaf 19.30 uur is de zaal geopend en is er de mogelijkheid een kopje koffie te drinken. De lezing begint om 20.00 uur.

Iedereen is welkom, het is niet nodig een plaats te reserveren.

Maandlezing: Paulina en Schoonhoven

Museum Paulina Bisdom van Vliet is al bijna honderd een uniek woonhuismuseum in Haastrecht. Het is ontstaan uit de wens van de laatste bewoner: Paulina Bisdom van Vliet (1840-1923). Op 9 juni laat Marco Bakker ons nader kennismaken met haar leven. Zij was een rijke weduwe, getrouwd geweest met burgemeester Johan Jacob le Fèvre de Montigny, en zij had grote economische en culturele invloed in Haastrecht. Wat weinig mensen beseffen, is dat Paulina Bisdom van Vliet op meerdere manieren een sterke band had met Schoonhoven. Haar voorouderlijke geschiedenis ligt voor een groot deel in Schoonhoven en zij was zelf door een aankoop door haar vader 'Vrouwe van Willige Langerak'.

Welke raakvlakken had Paulina met Schoonhoven en omgeving en wat is daar nu nog van te zien?

Marco Bakker is beheerder van museum Paulina Bisdom van Vliet. Hij onderzoekt de familiegeschiedenis van Paulina Bisdom van Vliet en schreef enkele artikelen over (kunst-)historische onderwerpen die aan het museum raken.

Noteer in uw agenda

Donderdag 9 juni Lezing over Pauline Bisdom van Vliet en haar verbinding met Schoonhoven en Willige-Langerak door Marco Bakker

Vrijdag 1 juli Midzomerwandeling o.l.v. onze midzomergids Rob van den Berg

Zaterdag 17 september Open Monumentendag

Donderdag 29 september Marloes Wellenberg en Ad van der Zee - Trekvaarten in Zuid-Holland

In Memoriam Dick Mentink (3 mei 1943-24 april 2022)

foto Rob Glastra ©

Na een kort en heftig ziekbed is Dick Mentink op 24 april jongstleden onverwacht overleden. Hij was voorzitter van de Historische Vereniging Schoonhoven vanaf begin 2005. Na tien jaar als voorzitter namen we op 30 mei 2015 afscheid tijdens een mini-symposium te zijner ere. Het symposium droeg zijn lijfspreuk als titel 'Niet het vele is goed, ... maar het goede is veel'. Dick werd daarbij benoemd tot Ereid van de Vereniging. Een Liber Amicorum Digitalis memoreerde de 'Geschiedenis Projecten' die tijdens zijn voorzitterschap van de grond kwamen. Een hoge Koninklijke onderscheiding, Officier in de Orde van Oranje-Nassau, was hem mede voor zijn werk

als voorzitter van de HVS al eerder verleend.

De aanleiding voor Dick om in 2004 van de zijlijn af te stappen en in het krijt te treden, was een verwoestend plan om het Doelenplein vol te bouwen en het te ondergraven voor een parkeergarage. De identiteit van de stad was hem te veel waard en ging hem te zeer ter harte. Mentink had die identiteit door en door leren kennen en waarderen tijdens onderzoek en het schrijven van zijn boek 'Schoonhoven vier eeuwen bezien en beschreven' in 1981. Hij vond een aantal zielsverwanten in 2005 om dit woeste plan te lijf te gaan als nieuw bestuur van de HVS. Zijn aanstaande pensioen (in 2008) als Hoogleraar Onderwijsrecht aan de Erasmus Universiteit bood qua tijd voldoende mogelijkheden, dacht hij zelf.

De bestuursstijl van Dick Mentink kenmerkte zich door 'de mensen' te stimuleren zich te ontplooiën terwijl hij onderwijl zelf op politiek en bestuurlijk niveau de weg plaveide naar succes voor al deze inspanningen van leden en bestuur. Voorwaarde was echter ook een sterke vereniging: in drie jaar tijd groeide de HVS van netto 60 naar net geen 500 leden. Maandelijks goede lezingen, van tijd tot tijd excursies, en publieke aanwezigheid bij inspraakronden, in gemeentelijk debat en in de lokale media waren de instrumenten die bestuurlijk werden ingezet.

Samenwerking met andere historische organisaties werd vanzelfsprekend: de Archeologie, het Historisch Genootschap, het Streekarchief met de HOP, de Stichting Open Monumentendag, de Zilverdag en het Zilverstad Symposium konden op zijn aandacht en medewerking rekenen. De Restauratieplaquette van Schoonhoven werd tweemaal uitgereikt, niet meer aan het gebouw maar nu aan de personen 'die het gedaan hadden'. De Jan van Beaumontpenning voor historisch werk en onderzoek, werd actief gestimuleerd en tienmaal tijdens zijn voorzitterschap uitgereikt.

Het politiek-bestuurlijk niveau was Mentinks natuurlijke omgeving. De relaties met de politiek en het Gemeentebestuur werden krachtig vernieuwd. Met de Gemeentelijke nota's Archeologie, de Cultuurnota, het Paraplu-bestemmingsplan, en de Herinrichting Doelenplein boekte Dick als mede-architect successen voor de cultuurhistorie van Schoonhoven.

Eén van de onderdelen van de identiteit van de stad is het recht om inderdaad stad te zijn: stadsrechten. In 1981 werden die rechten in twijfel getrokken door de key-note-speaker tijdens 'Schoonhoven 700'. Voor de jurist Mentink werd dit een uitdaging. De benadering 'ad fontes' -terug naar de bronnen- was hem op het lijf geschreven. Zijn eigen promotieonderzoek was immers destijds op die benadering gebaseerd. De stadsrechten bleken uiteindelijk uit gezamenlijk onderzoek: Schoonhoven kreeg wel degelijk zijn stadsrechten, zelfs al ruim vóór 1280 toen de heerschappij van de Heren van Kats begon.

Wij zullen Dick Mentink missen en wensen zijn vrouw, kinderen en kleinkinderen veel sterkte om dit onbegrijpelijke verlies te dragen.

Holland Dag

De provincie Zuid-Holland en de Universiteit van Leiden organiseren de Holland Dag. Op deze dag zijn er diverse lezingen en presentaties over tal van onderwerpen over het ontstaan van Holland tussen 900 en 1300. Geschiedenis, archeologie, taalkunde en historische geografie vormen de hoofdmoot. Denkt u daarbij aan geschiedenis van de ontginningen, onderzoek van middeleeuwse skeletten en Noord-Hollandse burchten of de ontwikkeling van de taal. Tegelijk met het lezingenprogramma in het Lipsiusgebouw zal elders in Leiden een historische manifestatie plaatsvinden over middeleeuws Holland.

Reserveer nu vast zaterdag 2 juli, dan vindt de Holland Dag plaats in

Leiden (10.00 - 17.00 uur), deelname is kosteloos. De manier van aanmelden en het programma worden later bekendgemaakt. Als je geïnteresseerd bent, laat dat dan even weten aan mij weten via secretaris@historischeverenigingsschoonhoven.nl. Zodra ik de inschrijfgegevens heb ontvangen laat ik dat aan belangstellenden weten.

De start van Gouda

Als u recent door Gouda gekomen bent dan zal het u niet ontgaan zijn dat Gouda 750 jaar stadrechten heeft, vlaggen en wimpels roepen op tot deelname aan de feestelijke activiteiten.

Wie de lessen Schoonhologologie gevolgd heeft, weet dat stadrechten vaak in stappen verkregen werden. In 1272 ontving Gouda een aantal rechten en gunsten van de graaf van Holland. Het dorp kon zo uitgroeien tot een welvarende stad. De originele oorkonde is verloren gegaan, maar het Streekarchief bewaart de officiële kopie (de vidi-mus) uit 1335. Ter gelegenheid van 750 jaar stadsrechten is in de oorkonde nu te zien op een tentoonstelling in Museum Gouda. Bij de expositie is een boekje verschenen met alles wat je al wilde weten over

het stadsrecht. Het boekje is gratis beschikbaar voor bezoekers aan de tentoonstelling of aan het streekarchief, maar haast u: op = op!

De expositie in Museum Gouda toont ook een nieuwe vondst: het oudste stadszegel van Gouda. Onderzoeker Bart Ibelings ontdekte deze in 2020 in Het Utrechts Archief. De zegel hangt aan een oorkonde uit 1321 die is opgesteld door Jan van Henegouwen, heer van Beaumont. Zowel het Goudse als het Schoonhovense zegel aan deze oorkonde zijn nu de oudst bekende. Lees er meer over op de [website van het streekarchief](#).

Open Joodse Huizen / Huizen van Verzet

Op 4 mei was er weer aandacht voor de Joodse inwoners van Schoonhoven en de mensen die zich verzet hebben tegen de Duitse bezetting in de Tweede Wereldoorlog. Op vijf adressen werden levensverhalen verteld door leden van de HVS en nabestaanden van de Joodse inwoners en verzetslieden. Er waren ongeveer 225 bezoekers aan de dag die uitgevoerd kon worden dankzij de inzet van veel vrijwilligers onder de inspirerende leiding van Cristel Stolk van het Streekarchief Midden-Holland.

Op de foto is het gezelschap te zien in de woonkamer van Albrecht Beijlinggracht 24. Ad de Vaal vertelde hier het verhaal van de familie Schenk die hier voor en in de oorlog woonde.

Opslagruimte

De HVS heeft een aantal bezittingen, het gaat om een aantal dozen boeken, we hebben een maquette van de stad, een gedenksteen, een paar tafels en wat voorwerpen. Deze zijn nu opgeslagen in de voormalige DIKA-fabriek maar moeten daar weg nu er besloten is dat er woningenbouw op die locatie komt.

We zoeken naar een ruimte met een vloeroppervlak van ca.12m² in Schoonhoven of de directe omgeving. De ruimte moet schoon en droog zijn en zonder trap toegankelijk. Is er iemand die ons (tegen vergoeding) aan zo'n ruimte kan helpen. Graag reacties op secretaris@historischeverenigingschoonhoven.nl

17 mei 2022, Peter van der Zwaal, secretaris

De tekst van het In Memoriam is van de hand van René Kappers

